

Xá Lợi Tử! Bản tánh của năm loại mắt là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là năm loại mắt.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của sáu phép thần thông là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là sáu phép thần thông.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của mười lực Phật là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là mười lực của Phật.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là bốn điều không sợ cho đến mười tám pháp Phật bất cộng.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của trí nhất thiết là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là trí nhất thiết.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của pháp không quên mất là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là pháp không quên mất.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của tánh luôn luôn xả là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là tánh luôn luôn xả.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của tất cả pháp môn Đà-la-ni là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào

là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là tất cả pháp môn Đà-la-ni.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của tất cả pháp môn Tam-ma-địa là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là tất cả pháp môn Tam-ma-địa.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của bậc Cực hỷ là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là bậc Cực hỷ.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là bậc Ly cấu cho đến bậc Pháp vân.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của bậc phạm phu là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là bậc phạm phu.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của bậc Chứng tánh, bậc Đệ bát, bậc Cụ kiến, bậc Bạc, bậc Ly dục, bậc Dĩ biện, bậc Độc-giác, bậc Bồ-tát, bậc Như Lai là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là bậc Chứng tánh cho đến bậc Như Lai.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của Thanh-văn thừa là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là Thanh-văn thừa.

Xá Lợi Tử! Bản tánh của Độc-giác thừa, Đại-thừa là không. Nếu bản tánh của pháp là không, thì chẳng thể bày ra nào là sanh, nào là diệt, nào là trụ, nào là dị. Do duyên có này, nên nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là Độc-giác thừa, Đại-thừa.

Xá Lợi Tử! Do duyên có này, nên tôi nói nếu là rốt ráo chẳng sanh, thì chẳng thể gọi là sắc v.v... vì pháp không, vô sanh, bất khả thuyết.

Lúc bấy giờ cụ thọ Thiện Hiện lại đáp lời xá Lợi Tử: Như Tôn giả đã hỏi, vì duyên có gì mà nói, tôi đâu có thể dùng Bát-nhã-ba-la-

mật-đa rốt ráo chẳng sanh, để dạy bảo trao truyền cho các đại Bồ-tát rốt ráo chẳng sanh?

Xá Lợi Tử! Rốt ráo chẳng sanh tức là Bát-nhã-ba-la-mật-đa; Bát-nhã-ba-la-mật-đa tức là rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì rốt ráo chẳng sanh cùng với Bát-nhã-ba-la-mật-đa không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Rốt ráo chẳng sanh tức là đại Bồ-tát; đại Bồ-tát tức là rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì rốt ráo chẳng sanh cùng với đại Bồ-tát không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Do duyên cố này, nên tôi nói là tôi đâu có thể dùng Bát-nhã-ba-la-mật-đa rốt ráo chẳng sanh để dạy bảo trao truyền cho các đại Bồ-tát rốt ráo chẳng sanh.

Lúc bấy giờ cụ thọ Thiện Hiện lại đáp lời Xá Lợi Tử: Như Tôn giả đã hỏi, vì duyên cố gì mà nói là lia rốt ráo chẳng sanh cũng không có đại Bồ-tát nào có thể tu hành qua vị giác ngộ cao tột?

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy Bát-nhã-ba-la-mật-đa khác với rốt ráo chẳng sanh, cũng chẳng thấy đại Bồ-tát khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì hoặc Bát-nhã-ba-la-mật-đa hoặc đại Bồ-tát cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy sắc khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy thọ, tưởng, hành, thức khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì sắc cho đến thức cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy nhãn xứ khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy nhĩ, tỷ, thiệt, thân, ý xứ khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì nhãn xứ cho đến ý xứ cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy sắc xứ khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy thanh, hương, vị, xúc, pháp xứ khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì sắc xứ cho đến pháp xứ cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy nhãn giới khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy sắc giới, nhãn thức giới và nhãn xúc cùng các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì nhãn giới cho đến các thọ do nhãn xúc làm duyên sanh ra cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy nhĩ giới khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy thanh giới, nhĩ thức giới và nhĩ xúc cùng các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì nhĩ giới cho đến các thọ do nhĩ xúc làm duyên sanh ra cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy tỷ giới khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy hương giới, tỷ thức giới và tỷ xúc cùng các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì tỷ giới cho đến các thọ do tỷ xúc làm duyên sanh ra cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy thiệt giới khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy vị giới, thiệt thức giới và thiệt xúc cùng các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì thiệt giới cho đến các thọ do thiệt xúc làm duyên sanh ra cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy thân giới khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy xúc giới, thân thức giới và thân xúc cùng các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì thân giới cho đến các thọ do thân xúc làm duyên sanh ra cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy ý giới khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy pháp giới, ý thức giới và ý xúc cùng các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì ý giới cho đến các thọ do ý xúc làm duyên sanh ra cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy địa giới khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy thủy, hỏa, phong, không, thức giới khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì địa giới cho đến thức giới cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy Thánh đế khổ khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy Thánh đế tập, diệt, đạo khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì

Thánh đế khổ cho đến Thánh đế đạo cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy vô minh khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy hành, thức, danh sắc, lục xứ, xúc, thọ, ái, thủ, hữu, sanh, lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì vô minh cho đến lão tử, sầu, than, khổ, ưu, não cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy cái không nội khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy cái không ngoại, cái không nội ngoại, cái không không, cái không lớn, cái không thắng nghĩa, cái không hữu vi, cái không vô vi, cái không rốt ráo, cái không không biên giới, cái không tán mạn, cái không không đối khác, cái không bản tánh, cái không tự tướng, cái không cộng tướng, cái không tất cả pháp, cái không chẳng thể nắm bắt được, cái không không tánh, cái không tự tánh, cái không không tánh tự tánh khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì cái không nội cho đến cái không không tánh tự tánh cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy bố thí Ba-la-mật-đa khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy tịnh giới, an nhẫn, tinh tấn, tịnh lự, Bát-nhã Ba-la-mật-đa khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì bố thí Ba-la-mật-đa cho đến Bát-nhã-ba-la-mật-đa cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy bốn tịnh lự khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy bốn vô lượng, bốn định vô sắc khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì bốn tịnh lự, bốn vô lượng, bốn định vô sắc cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy tám giải thoát khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy tám thắng xứ, chín định thứ đệ, mười biến xứ khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì tám giải thoát cho đến mười biến xứ cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy bốn niệm trụ khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy bốn chánh đoạn, bốn thần túc, năm căn, năm lực, bảy chi đẳng giác, tám chi thánh đạo khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì bốn niệm

trụ cho đến tám chi thánh đạo cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy pháp môn giải thoát không khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì pháp môn giải thoát không, pháp môn giải thoát vô tướng, vô nguyện cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy năm loại mắt khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy sáu phép thần thông khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì năm loại mắt, sáu phép thần thông cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy mười lực của Phật khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy bốn điều không sợ, bốn sự hiểu biết thông suốt, đại từ, đại bi, đại hỷ, đại xả, mười tám pháp Phật bất cộng khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì mười lực của Phật cho đến mười tám pháp Phật bất cộng cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy trí nhất thiết khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì trí nhất thiết, trí đạo tướng, trí nhất thiết tướng cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy pháp không quên mất khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy tánh luôn luôn xả khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì pháp không quên mất, tánh luôn luôn xả cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy tất cả pháp môn Đà-la-ni khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy tất cả pháp môn Tam-ma-địa khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì tất cả pháp môn Đà-la-ni, tất cả pháp môn Tam-ma-địa cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy bậc Cực hỷ khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy bậc Ly cấu, bậc Phát quang, bậc Diệm tuệ, bậc Cực nan thắng, bậc Hiện tiền, bậc Viễn hành, bậc Bất động, bậc Thiện tuệ, bậc Pháp vân

khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì bậc Cực hỷ cho đến bậc Pháp vân cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy bậc phàm phu khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy bậc chủng tánh, bậc Đệ bát, bậc Cụ kiến, bậc Bạc, bậc Ly dục, bậc Dĩ biện, bậc Độc-giác, bậc Bồ-tát, bậc Như Lai khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì bậc phàm phu cho đến bậc Như Lai cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy Thanh-văn thừa khác với rốt ráo chẳng sanh; cũng chẳng thấy Độc-giác thừa, Đại-thừa khác với rốt ráo chẳng sanh. Vì sao? Vì Thanh-văn thừa, Độc-giác thừa, Đại-thừa cùng với rốt ráo chẳng sanh không hai, không hai phần.

Xá Lợi Tử! Do duyên cơ này, nên tôi nói là rốt ráo chẳng sanh không có Bồ-tát nào có thể tu hành quả vị giác ngộ cao tột.

Lúc bấy giờ cụ thọ Thiện Hiện lại đáp lời Xá Lợi Tử: Như Tôn giả đã hỏi, vì duyên cơ gì mà nói là nếu đại Bồ-tát nghe nói như vậy mà tâm chẳng kinh hoàng, chẳng hãi hùng, chẳng sợ sệt, chẳng chìm, chẳng đắm, cũng chẳng lo buồn, hối tiếc, nên biết đó là đại Bồ-tát có khả năng tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa

Xá Lợi Tử! Các đại Bồ-tát khi tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa chẳng thấy các pháp có giác, có dụng mà thấy tất cả pháp như sự huyền, như cảnh mộng, như ảnh tượng, như tiếng vang, như bóng sáng, như bóng nước, như hoa hư không, như ảo thành, như trò biến hóa, đều chẳng phải thật có. Nghe nói bản tánh của các pháp đều không, trong lòng rất hoan hỷ.

Xá Lợi Tử! Do duyên cơ này, nên tôi nói là nếu đại Bồ-tát nghe nói như vậy mà tâm chẳng kinh hoàng, chẳng hãi hùng, chẳng sợ sệt, chẳng chìm, chẳng đắm, cũng chẳng lo buồn, hối tiếc thì nên biết đó là đại Bồ-tát có khả năng tu hành Bát-nhã-ba-la-mật-đa.